

Bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego

Ekonomia. Prawo. Zarządzanie

redaktor naukowy
Konrad Raczkowski

Oficyna

a Wolters Kluwer business

Bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego

Ekonomia. Prawo. Zarządzanie

redaktor naukowy
Konrad Raczkowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Oficyna

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2014

Publikacja dofinansowana przez Społeczną Akademię Nauk, Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych, Izbę Gospodarczą Metali Nieżelaznych i Recyklingu oraz Związek Banków Polskich

Recenzent
dr hab. prof. SGH Bogdan Mróz

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Ewa Fonkowicz

Opracowanie redakcyjne
Dagmara Wachna

Łamanie
Sławomir Sobczyk

Projekt graficzny okładki
Studio Kozak

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

STRZEGAMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2014
All rights reserved.

ISBN 978-83-264-3246-0

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

O autorach	9
Wstęp.....	21
CZĘŚĆ I. BEZPIECZEŃSTWO EKONOMICZNE I OBRÓT GOSPODARCZY	25
1. Współczesny model tetrarchii zarządzania a bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego	27
<i>Konrad Raczkowski</i>	
2. Dylematy rozwiązywania problemu bezpieczeństwa ekonomicznego w Polsce	61
<i>Zenon Stachowiak</i>	
3. Potrzeba opracowania zintegrowanej strategii kształtowania bezpieczeństwa ekonomicznego Polski.....	83
<i>Sylwester T. Kurek, Katarzyna Pietrzyk, Janusz Płaczek</i>	
4. Wyznaczniki ekonomii przestrzennej w procesie lokalizacji infrastruktury gospodarczej	101
<i>Bartosz Stachowiak</i>	
5. Zarys filozofii konstrukcji modelu kształtowania bezpieczeństwa ekonomicznego Polski	123
<i>Anna Dziurny</i>	
6. Sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego w Kazachstanie.....	145
<i>Gulzhan Abdramanova</i>	
7. Bezpieczeństwo środków finansowych w firmie a zatory płatnicze.....	159
<i>Zdzisław Zasada</i>	
8. Czy unia bankowa zapewni bezpieczeństwo finansowe w Unii Europejskiej?	177
<i>Tomasz Kneпка</i>	

9. Narzędzia zarządzania ryzykiem pogodowym jako metoda podnoszenia bezpieczeństwa ekonomicznego na przykładzie branży ciepłowniczej.....	191
<i>Dorota Michalak</i>	
10. Decyzje Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie koncentracji przedsiębiorców i ich wpływ na krajowy obrót gospodarczy.....	205
<i>Paweł Lewandowski</i>	
11. Rola narodowego wytwórcy banknotów, dokumentów i towarzyszących im systemów IT w systemie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i prawnego	229
<i>Remigiusz Lewandowski</i>	
12. Prawno-ekonomiczne aspekty zarządzania bezpieczeństwem poboru podatku VAT	267
<i>Mariusz Murzacz</i>	
13. Reforma systemu podatku VAT w Polsce	289
<i>Kazimierz Poznański, Marek Suchowolec</i>	
14. Wywiad a dyplomacja gospodarcza.....	333
<i>Andrzej Żebrowski</i>	
CZĘŚĆ II. GOSPODARKA NIEOFICJALNA	
I NIEPRAWIDŁOWOŚCI W SYSTEMIE GOSPODARCZYM	357
15. Bankowość równoległa a gospodarka nieformalna.....	359
<i>Jan K. Solarz</i>	
16. Gospodarka nieoficjalna w oficjalnych statystykach. Co kryją szacunki PKB?.....	383
<i>Małgorzata Sobieraj</i>	
17. Konsekwencje występowania gospodarki nieoficjalnej w Polsce.....	399
<i>Małgorzata Oziębło</i>	
18. Inicjatywy wspólnotowe na rzecz zwalczania przestępczości o charakterze ekonomicznym.....	417
<i>Jacek Bil</i>	
19. Skala finansowej przestępczości zorganizowanej w Polsce oraz metody, sposoby i efektywność jej zwalczania	435
<i>Jacek Więckowski, Czesław Jędrzejek</i>	
20. Zorganizowana przestępczość gospodarcza w Polsce jako element gospodarki nieoficjalnej	475
<i>Dariusz Ćwikowski</i>	

---

21. Przepępczość w obrocie paliwami płynnymi a proces karny.....	503
<i>Krzysztof Wiciak</i>	
22. Korupcja w wymiarze gospodarczym. Analiza problemu na tle zamówień publicznych	519
<i>Edyta Kosiarcz</i>	
23. Patologie w procesie zakupowym. Wybrane zagadnienia.....	537
<i>Arkadiusz Szyszkowski</i>	
CZĘŚĆ III. RYZYKO OBROTU GOSPODARCZEGO	547
24. Systematyzacja ryzyka w transakcjach międzynarodowych	549
<i>Katarzyna Żukrowska</i>	
25. Ewolucja ryzyka w gospodarce rynkowej a bezpieczeństwo ekonomiczne	573
<i>Tadeusz P. Tkaczyk</i>	
26. Ryzyko handlowe w przedsiębiorstwach działających w grupach zakupowych	601
<i>Grzegorz Zimon</i>	
27. Ryzyko handlowe w transakcjach krajowych i międzynarodowych – zabezpieczanie się przed mimowolnym udziałem w karuzelach podatkowych VAT	615
<i>Jarosław Żak</i>	
28. Analiza ryzyka w procesie obsługi celnej obrotu towarowego z zagranicą	635
<i>Monika Grottel</i>	
29. Ryzyko walutowe – wyznacznik bezpieczeństwa w wymianie handlowej	655
<i>Jarosław Klepacki</i>	
CZĘŚĆ IV. CZYNNIKI STABILIZACJI I OCENY OBROTU GOSPODARCZEGO	675
30. Próba stabilizacji otoczenia prawnego działalności gospodarczej w oparciu o zasadę dwóch terminów (przyczynek do dyskusji o polityce prawa gospodarczego).....	677
<i>Sławomir Peszkowski</i>	
31. Kreowanie przez organizacje publiczne zaufania do instytucji finansowych	707
<i>Zbysław Dobrowolski</i>	

---

32. Wiarygodność kontrahentów w kontekście płynności finansowej	721
<i>Elżbieta Klamut</i>	
33. Rola Społecznej Odpowiedzialności Biznesu jako czynnika w ocenie wiarygodności partnerów handlowych	743
<i>Kinga Stopczyńska</i>	
34. Praktyczne aspekty ubezpieczenia należności handlowych.....	763
<i>Janeta Musiolik-Bednarz</i>	
35. Ocena wiarygodności partnerów w transakcjach elektronicznych	787
<i>Sylvia Wojciechowska-Filipek</i>	
36. Cyberbezpieczeństwo handlu elektronicznego	811
<i>Tomasz Muliński</i>	
37. Wybrane aspekty bezpieczeństwa w Internecie na przykładzie e-commerce	841
<i>Nina Stępnicka</i>	
38. Koordynacja polityk państw członkowskich UE w eksporcie broni – prawo i rzeczywistość.....	855
<i>Irena Kołakowska-Fałkowska</i>	
39. Analiza kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w portfelu kredytowym banków w Polsce w latach 2008–2011	879
<i>Dorota Ostrowska</i>	
40. Zezwolenia na utworzenie i prowadzenie banku komercyjnego w Polsce	891
<i>Agnieszka Żywicka</i>	
41. Zarządzanie stabilnością finansową w Unii Europejskiej.....	907
<i>Adrian Markiewicz</i>	

O autorach

Gulzhan Abdramanova, doktor nauk ekonomicznych, docent na Wydziale Ekonomii Narodowego Uniwersytetu Eurazji im. L.N. Gumileva w Astanie. Laureatka Międzynarodowego Stypendium Prezydenta Republiki Kazachstanu „Bolashak” (2013 r.). W latach 2013–2014 odbywa staż naukowy w Instytucie Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania badawcze obejmują innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, efektywność wykorzystania odpadów produkcji miedzi przemysłowej, bezpieczeństwo gospodarcze kraju, społeczno-gospodarczą modernizację Kazachstanu.

Jacek Bił, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, kierownik Zakładu Studiów nad Przystępczością Zorganizowaną i Terroryzmem Instytutu Badań nad Przystępczością Kryminalną i Terroryzmem Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Autor programów doskonalenia zawodowego z zakresu zwalczania przystępczości ekonomicznej, uczestnik krajowych i międzynarodowych konferencji poświęconych zapobieganiu nadużyciom finansowym. Laureat konkursu Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego na najlepszą pracę doktorską o tematyce korupcyjnej. Prowadzi badania naukowe poświęcone efektywności państwa w zakresie przeciwdziałania i zwalczania zorganizowanej przystępczości ekonomicznej oraz korupcyjnej.

Dariusz Ćwikowski, magister ekonomii, doktorant na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku. Wieloletni pracownik administracji skarbowej specjalizujący się w opodatkowaniu dochodów nieujawnionych. W latach 2006–2011 dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Białymstoku, a w latach 2009–2010 dyrektor UKS w Warszawie.

Zbysław Dobrowolski, dr hab. prof. nadzw. nauk ekonomicznych oraz nauk humanistycznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Członek Rady Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rady Dyrektorów International Consortium on Governmental Financial Management. Polski przedstawiciel w International Organization of Supreme Audit Institution. Autor siedmiu monografii naukowych, w tym po raz pierwszy opublikowanej w Europie monografii o kontroli wydatków publicznych w USA. Wyróżniony przez ONZ i INTOSAI za artykuł poświęcony problematyce etyki w sektorze publicznym.

Anna Dziurny, doktor nauk społecznych w zakresie ekonomiki bezpieczeństwa. Specjalizuje się w ekonometrii, bezpieczeństwie ekonomicznym oraz mikroekonomii. Współpracuje z Wydziałem Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej w Warszawie oraz z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Monika Grottel, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Zakładzie Ekonomiki i Organizacji Handlu Zagranicznego w Instytucie Handlu Zagranicznego Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego. Inicjatorka projektu *Uniwersytet Gdański Uczelnią Przyjazną dla Fair Trade*, od 2010 r. członek Grupy Sterującej projektem, opiekun Koła Naukowego Handlu Zagranicznego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień polityki celnej, współczesnego protekcjonizmu, patriotyzmu gospodarczego, a także uwarunkowań międzynarodowych transakcji handlowych.

Czesław Jędrzejek, prof. dr hab. inż. nauk fizycznych. W początkowym okresie pracy związany z AGH i UJ w Krakowie. Przez okres około 10 lat odbywał staże naukowe i pracował jako Visiting Professor na kilku uczelniach w USA. Obecnie jest kierownikiem Zakładu Technologii i Systemów Informatycznych Instytutu Automatyki i Inżynierii Informatycznej Politechniki Poznańskiej. Zajmuje się logiczną reprezentacją prawa, analityką przestępstw gospodarczych i semantycznym przekształcaniem tekstu do struktur. Wraz z zespołem jest autorem narzędzi do wspomagania wykrywania przestępstw o charakterze ekonomicznym, w szczególności dotyczących sprzeniewierzenia pieniędzy, prania pieniędzy i wyludzeń podatku VAT. Jest autorem i współautorem około 140 publikacji, głównie w materiałach międzynarodowych.

Elżbieta Klamut, doktor nauk ekonomicznych. Zastępca dyrektora Instytutu Ekonomicznego Społecznej Akademii Nauk oraz kierownik Zakładu Rachunkowości, a także koordynator podyplomowych studiów związanych z rachunkowością i audytem wewnętrznym. Jej zainteresowania naukowe związane są z outsourcingiem usług finansowo-księgowych, rachunkowością gospodarstw rolnych, rachunkowością zarządczą i zarządzaniem finansami w małych jednostkach gospodarczych.

Jarosław Klepacki, doktor nauk ekonomicznych w zakresie nauki o zarządzaniu ze specjalizacją: zarządzanie ryzykiem inwestycyjnym na rynkach kapitałowych. Adiunkt w Społecznej Akademii Nauk, Katedra Zarządzania Bezpieczeństwem Ekonomicznym. W latach 2007–2010 dyrektor Departamentu Doradztwa Inwestycyjnego oraz dyrektor Departamentu Gospodarki Pieniężnej w Domu Maklerskim ECM S.A. W latach 2010–2013 dyrektor Departamentu Zarządzania Ryzykiem i Inwestycji w DMK S.A. Prowadzi wykłady i seminaria, współpracując m.in. z Instytutem Rozwoju Biznesu, Instytutem Rynków Kapitałowych oraz Akademią Prime Invest. Od 2009 r. biegły sądowy przy Sądzie Okręgowym Warszawa-Praga oraz Sądzie Okręgowym Warszawa-Śródmieście w zakresie rynku finansowego.

Tomasz Kneпка, doktorant w Katedrze Prawa Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Jego naukowe zainteresowania badawcze koncentrują się na prawie rynku finansowego oraz globalnej sieci bezpieczeństwa finansowego.

Irena Kołakowska-Falkowska, doktorantka Kolegium Gospodarki Światowej w Szkole Głównej Handlowej, ekspert w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Specjalizuje się w szeroko rozumianej polityce bezpieczeństwa.

Edyta Kosiarz, magister ekonomii, doktorantka w Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień ekonomii zrównoważonego rozwoju, polityki efektywności energetycznej, ekonomii instytucjonalnej oraz ekonomii rozwoju.

Sylwester T. Kurek, doktor nauk wojskowych w specjalności ekonomika bezpieczeństwa, magister ekonomii, adiunkt Zakładu Ekonomiki Obronności w Instytucie Logistyki Wydziału Zarządzania i Dowodze-

nia Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. Jego zainteresowania naukowo-badawcze skupiają się wokół problematyki z zakresu ekonomiki bezpieczeństwa, polityki gospodarczo-obronnej, bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, modelowania ekonomiczno-obronnego oraz diagnostyki ekonomiczno-finansowej podmiotów rynkowych.

Paweł Lewandowski, asystent w Katedrze Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Adwokat prowadzący Kancelarię Adwokacką w Płocku. Zainteresowania autora koncentrują się wokół problematyki reglamentacji działalności gospodarczej, konkurencji, prawa spółek oraz prawa cywilnego.

Remigiusz Lewandowski, doktor nauk ekonomicznych, absolwent Aarhus School of Business w Danii (obecnie Uniwersytet w Aarhus) oraz Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu, a także studiów specjalnych w zakresie prawa europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji oraz Centrum Studiów Europejskich UMK. Uczestniczył w stażach i stypendiach naukowych na uczelniach zagranicznych w Finlandii (Uniwersytet Wschodniej Finlandii, Uniwersytet Techniczny Północnej Karelii) oraz Australii (RMIT University). Obecnie dyrektor ds. Strategii w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. oraz współpracownik Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu. Zainteresowania badawcze dra R. Lewandowskiego obejmują bezpieczeństwo ekonomiczne państwa, zarządzanie strategiczne, zarządzanie finansami oraz zagadnienia *corporate governance*.

Adrian Markiewicz, magister ekonomii, absolwent zaocznego studium doktoranckiego na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Od 1998 r. związany z sektorem bankowym. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień kształtowania bezpieczeństwa ekonomicznego, zwłaszcza w jego wymiarze finansowym.

Dorota Michalak, doktor nauk ekonomicznych, pracownik Uniwersytetu Łódzkiego na Wydziale Ekonomicznym, stypendystka projektów *D-RIM SH* i *Turyzm dla regionu*. Zainteresowania naukowe: zarządzanie ryzykiem pogodowym ze szczególnym uwzględnieniem derywatów pogodowych, adaptacja do zmian klimatu, zrównoważony rozwój.

Tomasz Muliński, absolwent Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, specjalność metody numeryczne i programowanie. Od 1993 r. pracownik służb informatycznych w administracji skarbowej. Brał udział w pracach Ministerstwa Finansów nad portingiem POLTAX-u, utworzeniem Centralnego Rejestru Podatników. Specjalizacja w zakresie baz ORACLE, sieci komputerowych, w szczególności urządzeń Cisco – certyfikat CCNA. W 2010 r. brał udział w pięciu miesięcznych ogólnopolskich zawodach Cisco Netspace Challenge, zajmując pierwsze miejsce w czterech grupach („PC Technician”, „Network Technician”, „Network Associate”, „Network Professional”) oraz drugie miejsce w grupie „Instructors non students”. Obecnie zajmuje się problematyką bezpieczeństwa cyberprzestrzeni e-administracji, z uwzględnieniem zagrożeń bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych ze strony cyberterrorystów i cyberprzestępców.

Mariusz Murzacz, w 2000 r. uzyskał tytuł magistra na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na Wydziale Ekonomicznym, kierunek zarządzanie i marketing. Od 2000 r. pracownik administracji podatkowej. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień prawno-podatkowych, zarządzania bezpieczeństwem poboru danin publicznych, bezpieczeństwa ekonomicznego, zarządzania administracją podatkową i skarbową oraz zwalczania nadużyć celno-podatkowych.

Janeta Musiolik-Bednarz, absolwentka Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz Podyplomowych Studiów Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, a także Podyplomowych Studiów Rachunkowości na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Kierownik Działu Windykacji Stalprofil S.A. Pełnomocnik zarządów spółek z Grupy Kapitałowej Stalprofil S.A. w zakresie ubezpieczenia należności i windykacji.

Dorota Ostrowska, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Obecnie pełni funkcję dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych w Ostrowi Mazowieckiej. Pracowała także w Wyższej Szkole Ubezpieczeń w Krakowie oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach. Jest autorką ponad stu opracowań z zakresu finansów, bankowości i ubezpieczeń, które ukazały się w specjalistycznych pismach o zasięgu krajowym, m.in. ta-

kich jak: Kurier Finansowy, Gazeta Finansowa, Gazeta Bankowa, Gazeta Ubezpieczeniowa, Gazeta Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz w czasopiśmie recenzowanych. Ponadto jest członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Towarzystwa Przyjaciół Szkół Polskich oraz prezesem Koła Naukowego „Economy & Society”.

Małgorzata Oziębło, doktor nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, adiunkt w Instytucie Ekonomicznym Społecznej Akademii Nauk. Autorka wielu publikacji z zakresu fuzji i przejęć przedsiębiorstw.

Sławomir Peszkowski, doktor nauk humanistycznych, prawnik administratywista i socjolog prawa, zastępca kierownika Katedry Administracji i Zarządzania Publicznego w Instytucie Ekonomicznym Społecznej Akademii Nauk. Absolwent Wydziału Filozofii i Socjologii oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, ukończył także m.in. aplikację legistyczną. Praktyk z kilkunastoletnim doświadczeniem w administracji państwowej, czynny zawodowo legislator. Zainteresowania naukowe koncentruje wokół mechanizmów działania prawa administracyjnego i polityki tworzenia prawa administracyjnego oraz problematyki wartości w prawie administracyjnym.

Janusz Płaczek, prof. dr hab. w naukach wojskowych. Od 1990 r. pracował w Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, od 2010 r. zatrudniony w Wyższej Szkole Informatyki Zarządzania i Administracji w Warszawie. Członek PTE. Jego zainteresowania naukowo-dydaktyczne skupiają się na ekonomice bezpieczeństwa państwa i myśli obronno-ekonomicznej. Prowadzi badania w obszarze ekonomicznych aspektów bezpieczeństwa w wymiarze wewnętrznym i zewnętrznym. Promotor 16 prac doktorskich, 180 prac magisterskich i 44 prac podyplomowych.

Katarzyna Pietrzyk, doktor nauk społecznych, adiunkt w Zakładzie Podstaw Logistyki Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się na zadaniach z obszaru logistyki, transportu międzynarodowego oraz polityki transportowej państwa oraz UE.

Kazimierz Poznański, Prezes Izby Gospodarczej Metali Nieżelaznych i Recyklingu.

Konrad Raczkowski, dr hab. prof. nadzw. w zakresie zarządzania instytucjami publicznymi. Dyrektor Instytutu Ekonomicznego Społecznej Akademii Nauk oraz kierownik Katedry Zarządzania Bezpieczeństwem Ekonomicznym. W latach 2003–2013 pracownik resortu finansów, w latach 2006–2011 konsultant Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych w Brukseli. Audytor wewnętrzny zintegrowanego systemu zarządzania oraz ekspert Kancelarii Sejmu w zakresie gospodarki nieoficjalnej, finansów publicznych oraz zarządzania. Stypendysta rządu Szwecji z zakresu zarządzania (2009 r.), członek zwyczajny Brytyjskiej Akademii Zarządzania oraz współpracownik Instytutu Bezpieczeństwa i Polityki Rozwoju w Sztokholmie.

Małgorzata Sobieraj, mgr inż. budownictwa lądowego, od 1996 r. pracownik Urzędu Statystycznego w Kielcach. Od początku pracy w Urzędzie związana z ówczesnym Centrum Badań Szarej Gospodarki, od 2001 r. pełni funkcję kierownika Centrum, które obecnie nosi nazwę Ośrodka Badań Gospodarki Nieobserwowanej.

Jan Krzysztof Solarz, prof. zw. dr hab. nauk ekonomicznych w zakresie bankowości i zarządzania ryzykiem systemowym. Kierownik Katedry Bankowości i Ubezpieczeń w Instytucie Ekonomicznym Społecznej Akademii Nauk. W latach 1989–2012 doradca prezesa w Narodowym Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, PKO BP, BGŻ. Prorektor ds. nauki i badań Akademii Finansów w Warszawie przez dwie kadencje władz uczelni. Specjalista w zakresie komparatystryki finansów oraz zarządzania ryzykiem finansowym codzienności. Autor ponad dziesięciu monografii naukowych.

Bartosz Stachowiak, doktor nauk ekonomicznych (doktorat obroniony w Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej). W latach 1996–2010 pracownik przedsiębiorstw z sektora telekomunikacyjnego, a od roku 2010 pracownik przedsiębiorstw z sektora energetycznego i petrochemicznego, w których pełnił funkcje kierownicze. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień zastosowania ekonomii przestrzennej, logistyki dystrybucji, bezpieczeństwa energetycznego, rozwoju infrastruktury energetycznej, transportowej i łączności oraz zarządzania kryzysowego.

Zenon Stachowiak, prof. nauk społecznych, dr hab. nauk ekonomicznych. Zatrudniony w Instytucie Logistyki na Wydziale Zarządzania

Akademii Obrony Narodowej oraz na Wydziale Ekonomii w Wyższej Szkole Ekonomii, Prawa i NAUK Medycznych w Kielcach. Członek Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Zainteresowania naukowe i dydaktyczne koncentruje na problematyce ekonomii, międzynarodowych stosunków ekonomicznych, ekonomice przedsiębiorstwa i ekonomice bezpieczeństwa. Autor i współautor wielu publikacji, prac naukowo-badawczych i ekspertyz. Najważniejsze z nich to: *Polityka gospodarczo-obronna* (1996); *Ekonomia. Zarys podstawowych problemów* (1998, 2000); *Ekonomia międzynarodowa wobec wyzwań cywilizacyjnych* (2004); *Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI wieku. Wyzwania i strategie* (2006, 2011); *Teoria i praktyka mechanizmu bezpieczeństwa ekonomicznego państwa. Ujęcie instytucjonalne* (2012).

Nina Stępnicka, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Zakładzie Dyplomacji i Polityki Europejskiej w Instytucie Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim. Tematyka badań i zainteresowań naukowych autorki obejmuje m.in. przeobrażenia internetowych serwisów aukcyjno-handlowych w Polsce i na świecie w XX i XXI w., nowe trendy w e-commerce i działania społecznościowe w Internecie. Autorka wielu publikacji z zakresu gospodarki cyfrowej i ekonomiki mediów.

Kinga Stopczyńska, doktor nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu. Adiunkt Katedry Marketingu na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Członek Polskiego Naukowego Towarzystwa Marketingu. Obszar jej zainteresowań ściśle związany jest z komunikacją marketingową, ze szczególnym uwzględnieniem szeroko pojętego *public relations* (również PR kryzysowego oraz on-line PR) oraz nowych mediów – w tym *social media*. Aktywny praktyk z osiemnastoletnim doświadczeniem zawodowym m.in. pracy w mediach, trener z zakresu CRM, PR, ZKM, CSR oraz osoba odpowiedzialna za kreowanie wizerunku wiodących na rynku polskim marek w sektorze farmaceutycznym. Jej działalność naukowa wiąże się ściśle z zainteresowaniami jako praktyka.

Marek Suchowolec, Członek Rady Izby Gospodarczej Metali Nieżelaznych i Recyklingu, od 2007 r. Przewodniczący Rady Nadzorczej DROP S.A. Od 1997 do 2007 r. był dealerem w Departamencie Rynków Finansowych BRE Banku S.A. Od 2000 r. zajmował się handlem

instrumentami pochodnymi na rachunek banku – BRE Bank S.A. Jako pierwszy w Polsce był emitentem warrantów, a od marca 2004 r. do października 2007 r. pełnił rolę animatora na rynku opcji na WIG20.

Arkadiusz Szyszkowski, prawnik, doktorant Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, adiunkt w Katedrze Administracji i Zarządzania Publicznego Instytutu Ekonomicznego Społecznej Akademii Nauk. Był pracownik Departamentu Administracji Publicznej MSWiA oraz Urzędu Zamówień Publicznych na stanowisku naczelnika Wydziału Legislacyjno-Prawnego w Departamencie Prawnym. Autor licznych publikacji dotyczących zamówień publicznych w „Rzeczypospolitej”, „Monitorze Zamówień Publicznych”, „Prawie Przedsiębiorcy” i „Monitorze Prawniczym”. Współautor i redaktor merytoryczny publikacji *Przetargi w praktyce. Poradnik zamawiającego i oferenta* (2003).

Tadeusz P. Tkaczyk, prof. dr. hab. w zakresie ekonomii, kierownik Katedry Teorii i Konkurencyjności Przedsiębiorstwa Społecznej Akademii Nauk w Warszawie. Absolwent i pracownik SGPiS/SGH (do emerytury), gdzie uzyskał wszystkie tytuły i stopnie naukowe. Po reorganizacji pracował w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Katedrze Analizy Rynków i Konkurencji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH w Warszawie. Pracował w firmie konsultingowej, był też doradcą Marszałka Sejmu oraz członkiem kilku rad nadzorczych. Pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Gospodarstwa Społecznego SGPiS, kierownika Katedry Ekonomii Wydziału Ekonomiki Produkcji. Był także kierownikiem Katedry Ekonomii w WSEI w Warszawie (obecnie Vistula) i dziekanem Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Społecznej w Warszawie. Współpracował z firmą doradcą NICOM. Prowadził przez kilka lat wykłady z ekonomii dla doktorantów w Instytucie Pracy i Polityki Społecznej oraz w SGH i dla magistrantów na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Brał udział w wielu badaniach naukowych, wieloma z nich kierował. Zainteresowania badawcze autora koncentrują się wokół własności, przedsiębiorstwa, ryzyka, strategii oraz globalizacji.

Krzysztof Wiciak, doktor nauk prawnych, dyrektor Instytutu Badań nad Przestępczością Kryminalną i Terroryzmem Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. W latach 2011–2012 kierownik Zakładu Studiów nad Przestępczością Zorganizowaną i Terroryzmem. Kierownik projektu „Opracowanie i stworzenie systemu zarządzania informacją na

potrzeby Centrum ds. Uprawdzeń” finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W latach 2009–2010 koordynator projektu „Poprawa skuteczności odzyskiwania mienia pochodzącego z czynów przestępczych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym, prawem i kryminalistyką. Zajmuje się taktyką zwalczania przestępczości zorganizowanej, śledztwem finansowym oraz przestępczością godzącą w interesy Unii Europejskiej.

Jacek Więckowski, prokurator Prokuratury Okręgowej w Katowicach. W latach 2007–2009 pracował w Prokuraturze Krajowej w Biurze do Spraw Przestępczości Zorganizowanej, a w latach 2009–2012 był delegowany do Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach. Specjalizuje się w prowadzeniu spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej o charakterze ekonomicznym. Autor publikacji na temat kwalifikacji przestępstw dotyczących wyłudzeń podatku VAT.

Sylwia Wojciechowska-Filipek – doktor nauk ekonomicznych, adiunkt Społecznej Akademii Nauk w Warszawie, pracownik naukowy Instytutu Ekonomicznego SAN. Wieloletni menedżer w sektorze prywatnym. Specjalizuje się w zastosowaniu technologii informacyjnej w zarządzaniu, zwłaszcza w instytucjach finansowych oraz wirtualizacji działalności przedsiębiorstw. Autorka monografii i licznych publikacji naukowych w języku polskim i angielskim z tego zakresu.

Zdzisław Zasada, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Katedrze Ekonomii Uczelni Łazarskiego. Jego zainteresowania naukowe skoncentrowane są na problemach mikroekonomii, analizy finansowej przedsiębiorstwa oraz makroekonomii gospodarki otwartej.

Grzegorz Zimon, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Zakładzie Finansów i Bankowości na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień zarządzania kapitałem obrotowym i zarządzania kosztami.

Jarosław Żak, doktorant w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, absolwent Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1999 r. menedżer w przedsiębiorstwie handlowym PHP „ICC Neskor” Sp. z o.o. operującym w branży opakowań. Dodatkowo posiada

doświadczenia pracy jako niezależny konsultant. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zarządzania strategicznego, zarządzania łańcuchem dostaw i wartości oraz mechanizmów organizacji karuzel podatkowych VAT. Publikował w magazynach: „Gospodarka Materiałowa i Logistyka”, „Opakowanie”, „Reporter Chemiczny”, brał też udział w konferencjach AMI Plastics.

Andrzej Żebrowski, dr hab. inż. prof. UP, kierownik Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego Instytutu Politologii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Kierownik Zakładu Zarządzania Kryzysowego w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa i Ochrony im. Józefa Piłsudskiego w Warszawie – Wydział Zamiejscowy w Nisku. Jest członkiem Rady Programowej kierunku studiów Bezpieczeństwo Wewnętrzne w Wyższej Szkole Finansów i Prawa w Bielsku-Białej, a także członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia „Edukacja dla Obronności i Bezpieczeństwa” przy Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jego zainteresowania naukowe obejmują: bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, służby specjalne, walkę informacyjną, bezpieczeństwo informacji niejawnych, zarządzanie kryzysowe.

Katarzyna Żukrowska, prof. zw. dr hab. w zakresie nauk ekonomicznych i politologii. Dyrektor Instytutu Studiów Międzynarodowych i Zakładu Bezpieczeństwa Międzynarodowego SGH. Autorka 485 publikacji (50 książek, 227 rozdziałów w książkach, 159 artykułów i 50 recenzji). Ostatnie jej publikacje na temat bezpieczeństwa to: K. Żukrowska (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe. Przegląd aktualnego stanu* (2011); *Konflikty regionalne w świecie* (w:) L. Pastusiak (red.), *Źródła i konsekwencje niestabilności współczesnego świata* (2013); K. Raczkowski, K. Żukrowska, M. Żuber (red.), *Interdyscyplinarność nauk o bezpieczeństwie. Paradygmat. Wiedza. Demarkacja* (2013). Uczestnik przeglądu strategicznego bezpieczeństwa Polski powołanego przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Ekspert ONZ, Komisji Europejskiej UE, NATO i OECD.

Agnieszka Żywicka, doktor nauk prawnych. Adiunkt w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie na Wydziale Administracji. Absolwentka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Prawa i Administracji, kierunek prawo. Stopień doktora uzyskała na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji w Katolickim

Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Ukończyła studia podyplomowe z zakresu bankowość i finanse (UMCS) oraz zarządzanie projektami badawczymi i pracami rozwojowymi (WSEI). Autorka publikacji z zakresu administracyjnego prawa gospodarczego, cywilnego i przedsiębiorczości.

Wstęp

Przygotowując się do nowych wyzwań, a będąc w trakcie rozwiązywania aktualnych problemów, trzeba uzmysłwić sobie, iż konwergencja społeczno-gospodarcza w skali danego państwa jest nie tylko zmienna, ale bywa także narażona na występowanie ryzyka o płynnych i nieokreślonych granicach. Ryzyko to podważa bezpieczeństwo i dotyczy w pierwszym rzędzie przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, obywateli danego państwa – jako członków społeczeństwa – i wreszcie samego państwa jako podmiotu prawa międzynarodowego.

Zmieniająca się w niebywałym tempie rzeczywistość nie tylko zmusza poszczególne przedsiębiorstwa do poszukiwania nowych modeli biznesu w obrocie gospodarczym, lecz także wskazuje, że poszczególne państwa już dziś powinny modyfikować szybciej niż kiedykolwiek paradygmat organizacyjno-rozwojowy, w wielu bowiem miejscach występuje niekiedy znacząca asymetria pomiędzy tym, co system gospodarczy może zaoferować w sferze realnej, a tym, co może usankcjonować instytucjonalna sfera regulacyjna.

Z jednej strony chodzi o zwiększenie konkurencyjności gospodarki narodowej, przy ułatwieniach dla biznesu i nieprzeszkadzaniu w prowadzeniu legalnej działalności gospodarczej, z drugiej zaś o eliminowanie zagrożeń systemowych i nieprawidłowości obrotu gospodarczego, związanych m.in. z uchylaniem się od opodatkowania, nieuczciwą konkurencją, inercją instytucjonalną, niesprawnością organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości czy nieodpowiedzialnym zwiększaniem długu publicznego. Rzecz dotyczy wreszcie minimalizacji zagrożeń w prowadzeniu działalności gospodarczej przez samych przedsiębiorców, gdzie wielkość przychodu netto danego przedsiębiorstwa ze sprzedaży dóbr i usług w rachunku zysków i strat umożliwi wypracowanie w danym roku obrotowym takiego zysku netto, który pozwoli na niezakłó-

cone prowadzenie działalności gospodarczej w perspektywie krótko-, a nawet średniookresowej. Przedsiębiorcy budują bowiem dobrobyt danego państwa i to im zawdzięcza się wzrost gospodarczy, a więc i wpływy budżetowe, z których pokrywane są wydatki publiczne.

Niniejsza książka, obok wydanej w październiku 2013 r. *The Economic Security of Business Transactions. Management in Business*, otwiera dopiero interdyscyplinarną dyskusję w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego obrotu gospodarczego. Jednak owa interdyscyplinarność winna wiązać się fundamentalnie z dziedziną nauk ekonomicznych, wspomaganych przez inne dziedziny nauk prawnych czy społecznych. Chodzi tu zwłaszcza, ale nie jedynie, o powiązanie i wzajemne uzupełnianie takich dyscyplin naukowych jak ekonomia, nauki o zarządzaniu czy finanse, obok prawa czy wykształconych w ostatnim czasie nauk o bezpieczeństwie. W raporcie dotyczącym globalnych zagrożeń Światowego Forum Ekonomicznego zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego zostało uznane za najważniejsze wyzwanie. Istotne są również inne wymiary bezpieczeństwa (środowiskowe, geopolityczne, społeczne czy technologiczne) postrzegane z tego punktu widzenia, aczkolwiek zależą one od czynnika ekonomicznego.

Z tego względu tytuł niniejszego opracowania, zgodnie z podejściem epistemologicznym, a na drodze eliminacji błędu tautologicznego *idem per idem, a priori* zakłada istnienie różnic pomiędzy bezpieczeństwem ekonomicznym a obrotem gospodarczym w znaczeniu podziałowym i definicyjnym. Podkreśla tym samym, że kategoria bezpieczeństwa ekonomicznego jest obok obrotu gospodarczego komponentem sfery regulacyjnej i realnej systemu ekonomicznego, dążąc do budowy fundamentów naukowej wiedzy ekonomicznej na drodze określania i uzyskiwania wiedzy ścisłej.

Tak trudna, lecz interesująca i ważna dla każdego tematyka spowodowała, że w dyskusji na temat bezpieczeństwa ekonomicznego obrotu gospodarczego udział biorą wybitni przedstawiciele nauki, przedsiębiorcy, reprezentanci organów administracji państwowej oraz politycy. Jest to formuła otwarta dla każdego, która z jednej strony umożliwia bezpośrednią wymianę doświadczeń i konfrontację poglądów, z drugiej wymusza potrzebę podjęcia dyskusji, jak i ustosunkowania się do merytorycznej oraz konstruktywnej krytyki. Wszystko po to, żeby nie izolując się w blokach niekiedy wąsko realizowanej nauki, przedsiębiorczości, administracji czy polityki, poszukiwać szerszych i realnych możliwości zwiększania sprawności działania poszczególnych podmiotów organizacji państwa. Podejście takie umożliwia eliminowanie niepew-

ności oraz ryzyka, przyczyniając się do budowy dobrobytu w ramach zrównoważonego rozwoju.

Przekazywane w Państwa ręce opracowanie podzielone zostało na cztery bloki tematyczne: bezpieczeństwo ekonomiczne i obrót gospodarczy, gospodarka nieoficjalna i nieprawidłowości w systemie gospodarczym, ryzyko obrotu gospodarczego oraz czynniki stabilizacji i oceny obrotu gospodarczego.

W części pierwszej zaprezentowano współczesny model tetrarchii zarządzania w systemie gospodarczym, dylematy bezpieczeństwa ekonomicznego, ryzyko, przestrzeń i filozofię w bezpieczeństwie ekonomicznym. Przedstawiono konkretne przypadki możliwości zagwarantowania bezpieczeństwa finansowego i prawnego, wyrażając potrzebę opracowania zintegrowanej strategii bezpieczeństwa ekonomicznego państwa. Opisano także praktyczną koncepcję reformy systemu podatku VAT w Polsce.

W drugiej części książki omówiono gospodarkę nieoficjalną, wskazując nieprawidłowości w systemie gospodarczym. Przedstawiono bankowość równoległą, przyjęte miary szacowania gospodarki nieoficjalnej w Polsce czy problemy, jakie wywołuje gospodarka nieoficjalna. Następnie dokonano opisu inicjatyw wspólnotowych w zakresie zwalczania przestępczości o charakterze ekonomicznym i zjawiska samej przestępczości gospodarczej w Polsce. Przeanalizowano skalę i przyczyny nieefektywności zwalczania przestępczości finansowej, uzupełniając te rozważania koncepcją działań usprawniających. Omówiono też korupcję w wymiarze gospodarczym oraz patologię w procesie zakupowym.

Trzecia część książki dotyczy ryzyka i jego kategorii w szeroko definiowanej działalności gospodarczej – zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Zawarto w niej systematyzację ryzyka oraz opis jego ewolucji w gospodarce rynkowej. Przedstawiono tam także poszczególne kategorie ryzyka w odniesieniu do handlu, obrotu towarowego czy operacji walutowych.

Ostatnia część opracowania zawiera opis czynników stabilizujących i oceniających obrót gospodarczy. Przedstawia próby stabilizacji otoczenia prawnego działalności gospodarczej, jak też analizę roli zaufania i wiarygodności kontrahentów handlowych w kontekście płynności finansowej oraz społecznej odpowiedzialności biznesu, również w zakresie handlu elektronicznego i cyberbezpieczeństwa. W części tej zaprezentowano praktyczne aspekty ubezpieczenia należności handlowych i koordynację polityk państw UE w zakresie eksportu towarów strategicznych. Kolejne kwestie dotyczą analizy rynku kredytów

ze stwierdzoną niewypłacalnością, stabilności systemu bankowego czy zarządzania stabilnością finansową na poziomie wspólnotowym.

Mam nadzieję, że zawartość merytoryczna niniejszej książki pozwoli Czytelnikowi znaleźć opracowanie dotyczące interesującej go tematyki, zadowalające zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i praktycznym. Wiele z zamieszczonych tutaj artykułów ma nowatorski charakter i może służyć jako podstawa budowania nowych paradygmatów nauki, jak również punkt wyjścia do praktycznej implementacji tych rozwiązań w systemie gospodarczym.

Konrad Raczkowski

Część I

Bezpieczeństwo ekonomiczne i obrót gospodarczy

Współczesny model tetrarchii zarządzania a bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego

Konrad Raczkowski

Wstęp

Pod koniec III w. n.e. cesarstwo rzymskie było bliskie upadku na skutek najazdów plemion ościennych, wojen domowych, a zwłaszcza zapaści gospodarczej. Obecnie objawami pogrążania się współczesnego państwa w kryzysie są: dominacja interesu ekonomicznego korporacji i lobbystycznych grup wpływu, konflikty wewnętrzne o charakterze politycznym oraz problemy wynikające z pogłębiającego się rozwarstwienia społecznego, wreszcie – stagnacja gospodarki związana z nowoczesnym kolonializmem gospodarczym państw rozwiniętych. Do tego należy dołączyć pogłębiający się upadek moralności czy medialne, a nawet edukacyjne zamazywanie potrzeb poznawczych ludzkiego umysłu.

Czy możliwe jest w takiej sytuacji świadome rozumienie często wyidealizowanych modeli języka kognitywnego w komunikacie objaśniającym rzeczywistość, zwłaszcza w aspekcie społeczno-gospodarczym? Czy rozbudowana aparatura pojęciowa i teorie wyjaśniające zagadnienia ekonomii lub prawa są zrozumiałe dla większości ludzi? Oczywiście nie. Współcześnie istnieje bowiem zbyt duża luka w rozumieniu i interpretowaniu informacji i zdarzeń, w zależności od kontekstu, potrzeby użycia czy docelowej grupy odbiorczej albo nadawczej. Sytuacja taka diametralnie zmienia umiejętność praktycznego wykorzystania posiadanej wiedzy na poziomie jednostki, przedsiębiorstwa czy państwa. W naturalny sposób tworzy grupy bardziej uprzywilejowane, przede wszystkim z racji zdolności akumulacji kapitału, oddziaływania na opinię publiczną czy posiadania władzy wynikającej z pełnienia określonych funkcji – zarówno w gospodarce, jak i polityce. Układ taki zmienia modelowe podejście, zwłaszcza neoklasyczne, do wzrostu dochodu narodowego, poprzez zaniedbania po stronie podaży, wynika-

jące z regresywnego narodowego postępu technicznego oraz gwarantowanie jedynie ryzykownej alokacji zasobów. Alokacja ta może mieć związek z niesprawnością władz publicznych danego kraju, jeśli chodzi o skuteczne zabezpieczanie interesów ekonomicznych, jak i społecznych własnych obywateli. Zmienia przy tym i w majestacie prawa reglamentuje popyt na zwiększanie ryzyka bezpieczeństwa ekonomicznego, w którym główną funkcją reglamentacji są bariery wejścia uprzywilejowanych podmiotów w gwarantowane zyski, generowane jednak kosztem strat, a nawet eliminacji z rynku uczciwych podmiotów gospodarczych. Ukształtowany w ten sposób mechanizm tworzy nowy model zarządzania w obrocie gospodarczym, bezpośrednio zagrażając znacznej części działających w nim podmiotów. Wspiera największy wolumen zysku uprzywilejowanych synekur, gwarantując ich rozwój lub przetrwanie w zamian za niezakłócone wywiązywanie się z ponoszenia uzgodnionych kosztów transakcyjnych kontroli.

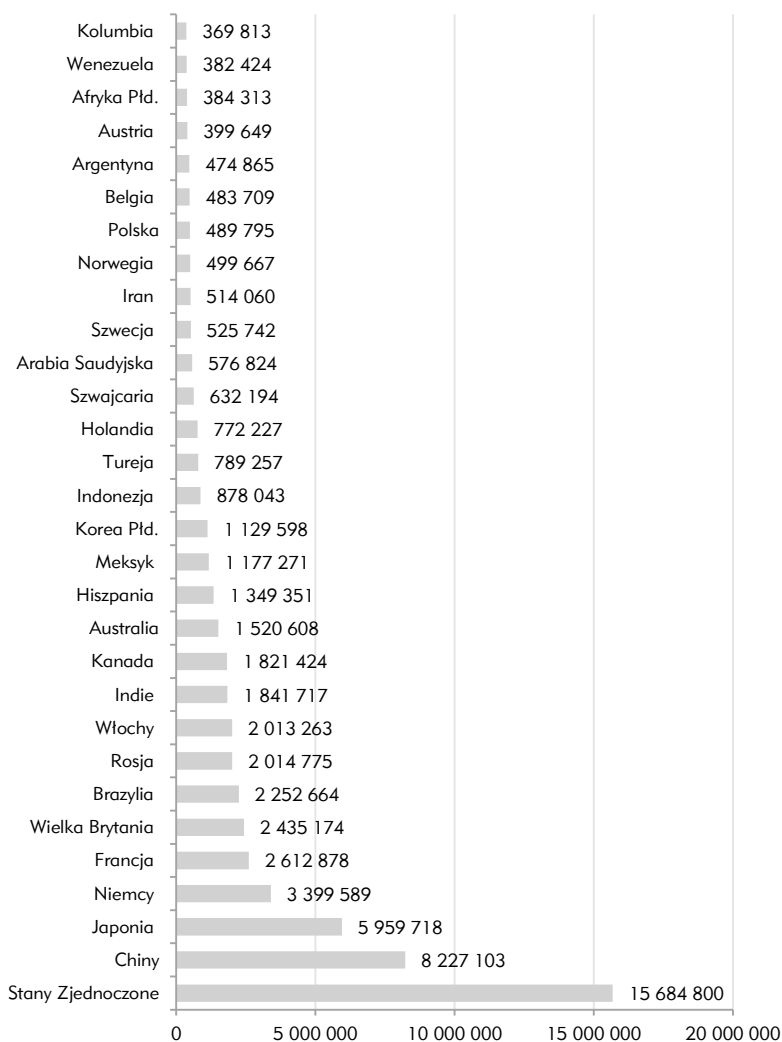
Z tego względu w niniejszym artykule zostaną zaprezentowane charakterystyki makroekonomiczne miejsca Polski w globalnej gospodarce, które będą podstawą do dalszego opisu i zdefiniowania obrotu gospodarczego w ramach bezpieczeństwa ekonomicznego, omówienia pierwszych rządów w systemie tetrarchii i określenia współczesnego modelu tetrarchii zarządzania w państwie unitarnym.

1. Miejsce Polski w globalnej gospodarce

Z analiz Banku Światowego wynika, że polska gospodarka jest dwudziestą czwartą gospodarką świata (rys. 1), w przypadku metodyki liczenia PKB w oparciu o bieżący kurs walutowy (BKW). Jeżeli zastosujemy liczenie PKB według parytetu siły nabywczej (PSN), odpowiednie wartości są wyższe (lepsze) i plasują Polskę na dwudziestym miejscu¹.

---

¹ K. Schwab, *The Global Competitiveness Report 2012–2013*, World Economic Forum, Geneva 2012, s. 385.

Źródło: dane wygenerowano z World Development Indicators, The World Bank (dostęp: 28 czerwca 2013 r.).

Rysunek 1. Lista trzydziestu największych gospodarek świata według PKB (mln USD) liczonego według bieżącego kursu walutowego za rok 2011

Nierówności w rankingach BKW w porównaniu do PSN charakterystyczne są dla krajów słabiej rozwiniętych, do których Polska wciąż się zalicza. Różnice w poziomie cen, wolniejszy wzrost polskiej go-

Prezentowana książka jest pierwszą na polskim rynku wydawniczym publikacją, która omawia obrót gospodarczy w kategoriach bezpieczeństwa w kontekście ekonomii, prawa oraz zarządzania. Pozwala zrozumieć, czym są zagrożenia systemu gospodarczego, jak się przed nimi zabezpieczać, prawidłowo oceniać, a w konsekwencji stabilizować obrót gospodarczy.

Publikacja będzie znakomitym źródłem wiedzy przede wszystkim dla przedsiębiorców i organów władzy. Zainteresuje również studentów wydziałów ekonomii.

„Bezpieczeństwo obrotu gospodarczego w warunkach niestabilnego, turbulentnego otoczenia jest niezwykle ważne nie tylko z punktu widzenia poszczególnych podmiotów gospodarczych (wymiar mikroekonomiczny), ale również w wymiarze mezoekonomicznym (perspektywa branż i regionów) i makroekonomicznym (interes gospodarki narodowej jako całości), czy wreszcie w perspektywie globalnej (bezpieczeństwo wymiany międzynarodowej). W tym kontekście należy powitać z uznaniem jako cenną inicjatywę wydawniczą zwartą, jednotomową publikację pod redakcją prof. Konrada Raczkowskiego pt. *Bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego*. Jest to pionierska próba przerzucenia pomostów między różnymi dyscyplinami i poszukiwania nowych ujęć metodologicznych w analizie złożonej i wielowątkowej problematyki bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Już z tego powodu książka powinna zainteresować czytelników interesujących się tą problematyką”.

dr hab. prof. SGH Bogdan Mróz

978-83-264-32460 w01P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

cena 99 zł (w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-3246-0

9 788326 432460